

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw ing. R.M. van Erp-Bruinsma
Secretaris-Generaal
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Sinnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

070 312 92 60
070 312 93 90

postbus@eerstekamer.nl
www.eerstekamer.nl

datum 2 juli 2010
betreft Halfjaarlijks rappel toezeggingen
ons kenmerk 146686u

Geachte mevrouw Van Erp-Bruinsma,

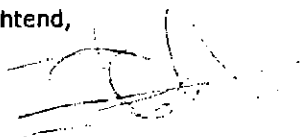
Zoals u bekend, wordt in de Eerste Kamer sinds enkele jaren halfjaarlijks de stand van zaken opgemaakt met betrekking tot de openstaande toezeggingen die de afgelopen jaren door de bewindspersonen aan deze Kamer zijn gedaan. Bijgaand treft u een overzicht aan van de toezeggingen waarvoor de termijn volgens onze informatie is verstreken of waarvan de termijn uiterlijk op 1 januari 2011 verloopt en een inschatting is gemaakt dat mogelijk reeds uitvoering wordt gegeven aan de toezegging ofwel dat wenselijk is. Het is tevens mogelijk de gerappelleerde toezeggingen digitaal te raadplegen. U kunt daarvoor gebruik maken van het volgende webadres ¹:

<http://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vlgfewa0r4po&ministerie=vghyngkof7kr>

Graag leg ik het overzicht ter verificatie aan u voor. Voorts wil ik u verzoeken na te gaan of er bij de openstaande toezeggingen een prognose valt te geven van de termijnen waarop deze zullen worden nagekomen. Teneinde een geactualiseerd overzicht aan de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin voor te kunnen leggen, zie ik uw reactie graag voor vrijdag 17 september 2010 tegemoet.

Uit het oogpunt van efficiëntie verzoek ik u bij de correspondentie over een toezegging het registratienummer te gebruiken. Tot slot wijs ik u graag nog op het verzoek van de Griffier van de Eerste Kamer van 21 maart 2008 (kenmerk 140105.15u) om te bevorderen dat brieven, nota's, wetsvoorstellen en dergelijke, waarin aan een toezegging aan de Eerste Kamer wordt voldaan, rechtstreeks naar deze Kamer worden gezonden.

Hoogachtend,

Ida Petter

Griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat /
Algemene Zaken en Huis der Koningin

¹ Het overzicht zal ook digitaal worden verzonden

Rappelabele toezeggingen Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Rappel juli 2010)

Dit is het rappel t/m 02-01-11

Inhoud

- Toezegging Friese vertaling Europese verdragen (31.200 VII) (T00299)
- Toezegging Geldigheid van stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen (30.569) (T01086)
- Toezegging Vergoeding voor deelname aan een internationale parlementaire assemblee (30.424/30.425/30.693) (T01087)
- Toezegging Afschaffing WGR+ (29.532) (T00226)
- Toezegging de Kamer zal per brief worden geïnformeerd op welke wijze de regering de toegezegde legislatieve terughoudendheid ten aanzien van de BES zal waarborgen (31.954) (T01157)
- Toezegging Brochure over gevolgen wetsvoorstellen (30.424/30.425/30.693) (T01127)
- Toezegging Verlaging kiesgerechtigde leeftijd (31.012 / 31.013) (T00290)
- Toezegging Benoeming tot lid van de Raad van State van personen die geen lid zijn van een partij die ooit regeringsverantwoordelijkheid heeft gedragen (30.585) (T01150)
- Toezegging Betrokkenheid leden Afdeling bestuursrechtspraak bij wetgevingsadvisering (30.585) (T01151)
- Toezegging de Kamer zal per brief worden geïnformeerd over de wijze waarop over 5 jaar tijdens de evaluatie transparantie zal worden geboden over de (departementale) uitgaven ten behoeve van de BES (31.958) (T01159)
- Toezegging de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer toe te rapporteren over de manier waarop het abortuspreventieprogramma op de BES wordt opgezet en vormgegeven (31.959) (T01161)
- Toezegging de Kamer zal een brief ontvangen over de inventarisatie door VWS van de huidige situatie op het gebied van abortus en euthanasie op de BES en over de wijze waarop wetgeving op dat terrein op prudente wijze op de BES wordt ingevoerd (31.959) (T01158)
- Toezegging Politieklachtregeling (27.731) (T00001)
- Toezegging Overkoepelend beoordelingskader BSN (30.312) (T00285)
- Toezegging Toekomstvisie op het Koninkrijk (31.568) (T01030)
- Toezegging overleg met gemeenten (30.879) (T01133)
- Toezegging jaarlijkse toezending door regering van informatie over staat van het onderwijs en de zorg op de BES-eilanden (31.957) (T01156)

Toezegging Friese vertaling Europese verdragen (31.200 VII) (T00299)

Minister Ter Horst zal de geconsolideerde Friese vertaling van de Europese verdragen aan de Eerste Kamer sturen.

Kerngegevens

Nummer	T00299
Oorspronkelijke nummer	tz_BZHC/AZHK_2008_9
Status	openstaand
Datum toezegging	18 maart 2008
Deadline	1 juli 2010
Verantwoordelijken	Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	drs. H. ten Hoeve (OSF)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	Europees Verdrag friese taal
Kamerstukken	Begrotingsstaat Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2008 (31.200 VII)

Uit de stukken

Handelingen 2007-2008 , 24 [990-1037]

blz. 1012

De heer **Ten Hoeve**: Om met iets heel moois te eindigen. Ik ben heel blij met de nieuwe geconsolideerde versie van de EU-verdragen in de Friese taal, waaraan door Rijk en provincie in gezamenlijke verantwoordelijkheid is bijgedragen. Een laatste vraag hieraan toevoegend: misschien zou de minister de aanbiedingsbrief waarmee deze Friese vertaling bij de Europese Unie wordt gedeponeerd, ook aan deze Kamer willen toesturen.

Blz. 1025

Minister **Ter Horst**: De heer Ten Hoeve heeft gesproken over de Friese taal en gevraagd of de aanbiedingsbrief aan de Europese Commissie met de geconsolideerde Friese vertaling van de Europese verdragen aan de Kamer kan worden gezonden. Het antwoord daarop is ja.

Brondocumenten

- beleidsdebat over inrichting en functioneren binnenlands bestuur
nr. 24, blz: 990-1037

Historie

- **18 mei 2010**
Voortgang:
documenten:
 - korte aantekening commissie Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
- **25 februari 2010**
nieuwe deadline: 1 juli 2010

nieuwe status: openstaand

Voortgang:

Opmerking: Dit punt is bijna afgerond. Naar verwachting kan de vertaling in het de eerste helft van 2010 worden gedeponereerd bij de Europese Unie, alsmede worden toegezonden aan de Eerste Kamer.

documenten:

- brief van de secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake de stand van zaken van de toezeggingen
Voor kennisgeving aangenomen op 16 maart 2010.
EK, D

- **18 april 2008**

nieuwe status: deels voldaan

Voortgang:

documenten:

- brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de totstandkoming van het Verdrag van Lissabon in de Friese taal
Voor kennisgeving aangenomen op 6 mei 2008.
EK, I

- **18 maart 2008**

toezegging gedaan

Toezegging Geldigheid van stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen (30.569) (T01086)

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Ten Horn toe bij gemeenten na te gaan in hoeverre het is voorgekomen dat kiezers ten onrechte in het register ingetrokken stempassen zijn opgenomen en de Eerste Kamer hierover te informeren

Kerngegevens

Nummer	T01086
Status	openstaand
Datum toezegging	13 oktober 2009
Deadline	1 juli 2010
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	mw. dr. G.H.M.M. ten Horn (SP)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Schriftelijk overleg
Categorie	evaluatie
Onderwerpen	gemeenteraden stemmen verkiezingen
Kamerstukken	Stemmen in stembureau naar keuze binnen de eigen gemeente (30.569)

Uit de stukken

Vorbereidend onderzoek 29 september 2009

Ten Horn: "Wie z'n stempas is kwijt geraakt en tijdig een nieuwe aanvraagt, ontvangt een nieuwe vervangende stempas en wordt opgenomen in het zogenoemde negatieve register. In het debat in de Tweede Kamer heeft de regering toegezegd dat zij nog eens zou kijken naar de oplossing van de Raad van State wat je kunt doen als burger, als je door een fout op de verkeerde lijst blijkt te staan en dan niet kunt stemmen. De oplossing van de Raad van State is in de praktijk nu niet uitvoerbaar. Wel is het aldus de regering mogelijk om in het stembureau bezwaar aan te tekenen tegen de weigering om toegelaten te worden tot de stemming. Dat bezwaar wordt

aangetekend in een proces-verbaal en kan worden betrokken bij de uiteindelijke vaststelling van de verkiezingsuitslag. Kan de regering toelichten hoe in de laatst genoemde situatie de handelingsinstructies voor gemeenten zijn? Zal hierover ook door de Kiesraad na de aanstaande Gemeenteraadsverkiezingen verslag worden gedaan, waaruit is af te leiden hoe vaak en in welke gemeenten het probleem zich heeft voorgedaan?"

Memorie van Antwoord, 7 oktober 2009

Regering: "Bij de komende gemeenteraadsverkiezingen is er een centraal stembureau op gemeentelijk niveau. Het centraal stembureau stelt de processen-verbaal ter beschikking aan de gemeenteraad, die mede aan de hand van de opmerkingen in de processen-verbaal moet beslissen over de geldigheid van de stemming. Het voorstel van de leden van de SP-fractie om de Kiesraad te vragen verslag te doen over de vraag hoe vaak en in welke gemeenten dit is voorgekomen, is dus niet uitvoerbaar. Wel zal ik gemeenten vragen mij hierover in het kader van de evaluatie van de gemeenteraadsverkiezingen te berichten zodat ik u hierover kan informeren".

Brondocumenten

- voorlopig verslag commissie Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
EK, B
- memorie van antwoord
EK, C

Historie

- **25 februari 2010**
nieuwe deadline: 1 juli 2010
nieuwe status: openstaand
Voortgang:
Opmerking: Dit wordt meegenomen in de evaluatie van de gemeenteraadsverkiezingen. Het streven is deze voor het zomerreces naar de Eerste Kamer te sturen.
documenten:
 - brief van de secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake de stand van zaken van de toezeggingen
Voor kennisgeving aangenomen op 16 maart 2010.
EK, D
- **13 oktober 2009**
toezegging gedaan

Toezegging Vergoeding voor deelname aan een internationale parlementaire assemblee (30.424/30.425/30.693) (T01087)

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw Ter Horst, zegt de Kamer, naar aanleiding van een brief van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin, toe het punt van de vergoeding voor deelname door leden van de Eerste Kamer aan een internationale parlementaire assemblee mee te nemen in een separaat wetsvoorstel, en de Kamer hierover in het voorjaar nader te informeren.

Kerngegevens

Nummer	T01087
Status	openstaand
Datum toezegging	4 december 2009
Deadline	1 juli 2010
Verantwoordelijken	Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Schriftelijk overleg
Categorie	overig
Onderwerpen	Internationale parlementaire assemblee vergoedingen
Kamerstukken	Harmonisatie uitkeringsrechten Tweede Kamerleden en openbaarmaking nevenfuncties en inkomsten uit nevenfuncties voor leden van de Staten-Generaal en Europarlementariërs (30.693) Harmonisatie uitkeringsrechten politieke ambtsdragers (30.424) Openbaarmaking nevenfuncties en inkomsten uit nevenfuncties (30.425)

Uit de stukken

Kamerstukken I 2009-2010, 30 693, B – blz. 3

Minister Ter Horst:

"Ik heb begrip voor uw punt van zorg omtrent de door u genoemde vergoeding. Ik ben bereid de vergoeding voor deelname door leden van Uw Kamer aan een internationale parlementaire assemblee in een separaat wetsvoorstel op te nemen."

(...)

"Ik kan u toezeggen het punt van de vergoeding voor deelname door leden van Uw Kamer aan een internationale parlementaire assemblee mee te nemen in een separaat wetsvoorstel (veegwet). Daarin zal tevens de wens van de Tweede Kamer met betrekking tot het nabestaandenpensioen worden meegenomen. Ik verwacht beide Kamers in het voorjaar van 2010 hierover nader te informeren."

Aanvulling op eerder gedane toezegging tijdens plenaire behandeling op 2 maart 2010:

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 843

De heer Eigeman (PvdA): Het is een goede zaak dat uiteindelijk aan een aantal voorstellen van de

commissie-Dijkstal uitwerking is gegeven. Het is te betreuren dat het zo lang heeft moeten duren. Dat is tekenend voor de verlegenheid die het onderwerp met zich meebrengt, maar het is ook een beetje symbool voor de groeiende twijfel over ons politieke bestel en over de rol van politici in onze samenleving. Collega's hebben daar ook al iets over gezegd. In verband met de door mij gesignaleerde verlegenheid verwijs ik ook naar de problematiek rond de honorering van werkzaamheden, door leden van de Eerste Kamer, die voortvloeien uit de deelname aan internationale assemblees zoals bijvoorbeeld de Raad van Europa. Een mogelijke regeling is geschrapt met de tamelijk rigide redenering dat politici in deze tijden niet moeten praten over verhoging van hun eigen honoraria, terwijl feitelijk sprake is van een ongelijkheid tussen leden van de Tweede en de Eerste Kamer. Ook kan sprake zijn van belemmering van leden van de Eerste Kamer om aan die werkzaamheden deel te nemen. Dat achten wij ongewenst. De regering heeft in een brief aangegeven dat binnen afzienbare tijd die onvolkomenheid gerepareerd zal worden. Mijn fractie gaat ervan uit dat die toezegging gestand zal worden gedaan. Graag een reactie van de staatssecretaris op dit punt.

(...)

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 845

De heer **Terpstra** (CDA): Voorzitter. Ik stel mij graag achter een groot aantal vragen die door de heer Hermans, de heer Eigeman en de heer Engels zijn gesteld, met name de vraag ten aanzien van de verdere gang van zaken rondom de buitenlandvergoedingen.

(...)

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 850

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: De voornaamste concrete vraag van de heer Eigeman ging over de internationale assemblees en het deelnemen daaraan. Hij vroeg of ik de toezegging van de vorige minister gestand doe. Natuurlijk doe ik die gestand. De heer Terpstra noemde het punt eveneens en ik weet dat de voorzitter van de Kamer ook erg aan dit punt hecht. Wij hebben een veegwet in voorbereiding, waarvan dit een belangrijk punt vormt. Het heeft overigens niet aan het kabinet gelegen. De reparatie van nabestaandenpensioenen voor gewezen APPA-deelnemers willen wij in de veegwet meenemen. Ik noem ook het schrappen van de korting op de nabestaandenpensioenen bij leeftijdsverschil. De pensioenaanspraken worden gerepareerd, net als de kosten van de uitkeringen van waarnemend burgemeesters. Dit alles wordt in één keer geregeld. Ik kan op dit moment niet zeggen wanneer dit zal gebeuren. Het voorstel is vergaand in voorbereiding. In de normale situatie kan het dit jaar in ieder geval ingediend worden.

(...)

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 851

De heer **Eigeman** (PvdA): Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Ik deel de complimenten die mijn collega's aan haar hebben overgebracht. Ik dank haar ook voor het werk aan de Veegwet. Het is belangrijk dat wij daar op een redelijk overzienbare termijn uit komen.

(...)

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 852

De heer **Terpstra** (CDA): Ik hoop dat het kabinet het punt van de heer Eigeman over de buitenlandvergoedingen in een of andere veegwet op een nette wijze zal regelen.

(...)

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 853

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Mijnheer Eigeman, wij proberen zo snel mogelijk, binnen afzienbare tijd, de veegwet naar de Tweede Kamer te sturen en daarna natuurlijk ook naar de Eerste

Kamer. Ik ben immers van mening dat het belangrijk is dat de elementen die ik heb opgesomd – dus meer dan alleen de vertegenwoordigende assemblees – ook worden geregeld.

Brondocumenten

- behandeling en stemming (zonder stemming aangenomen)
nr. 20, blz: 841-854
- verslag schriftelijk overleg van de commissie voor BZK/AZ met de minister van BZK over een wetswijziging met betrekking tot de vergoeding aan Kamerleden die lid zijn van internationale parlementaire assemblees
EK, B

Historie

- **25 februari 2010**
nieuwe deadline: 1 juli 2010
nieuwe status: openstaand
Voortgang:
Opmerking: Het wetsvoorstel wordt verwerkt in een veegwet die voor de zomer aan de Tweede Kamer wordt verzonden. Nadat de Tweede Kamer akkoord is gegaan, wordt de veegwet voorgelegd aan de Eerste Kamer.
documenten:
 - brief van de secretaris-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake de stand van zaken van de toezeggingen
Voor kennisgeving aangenomen op 16 maart 2010.
EK, D
- **4 december 2009**
toezegging gedaan

Toezegging Afschaffing WGR+ (29.532) (T00226)

Minister Remkes zegt bereid te zijn om tijdens de evaluatie van de WGR+ te spreken over de mogelijke afschaffing ervan. Dit in verband met het ontbreken van een horizonbepaling.

Kerngegevens

Nummer	T00226
Oorspronkelijk nummer	tz BIZA 2005_29
Status	openstaand
Datum toezegging	15 november 2005
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	mw. M.C. Meindertsma (PvdA)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	evaluatie
Onderwerpen	Wgr-plus afschaffing
Kamerstukken	Wijzigingswet Wgr-plus (29.532)

Uit de stukken

Handelingen Eerste Kamer 2005 - 2006, 6-256

(pag. 256)

[...]

Minister Remkes: Aan deze discussie raakt de vraag of dit wetsvoorstel een horizonbepaling moet bevatten. Die hebben vrijwel alle woordvoerders gesteld. Formeel kan dit niet meer. Geen enkele woordvoerder heeft hier dan ook voor gepleit. [...] Allereerst staat er een evaluatiebepaling in de wet. Die is meer dan en papieren tijger. De evaluatiebepaling zoomt te zijner tijd in op de democratische legitimatie en op het probleemoplossende vermogen. Beide Kamers kunnen de evaluatie ook agenderen. Ik ben bereid, dat toe te zeggen.

[...]

Mevrouw Meindertsma (PvdA): Mevrouw de Voorzitter. Het kan zijn dat ik de minister niet goed heb begrepen. Daarom wil ik dat hij iets helderder is. Bijna alle fracties hebben gesproken over het feit dat deze wet een einde moet hebben, zoals besproken. Nu zegt de minister dat dit in de evaluatiebepaling kan worden opgenomen. Hoe moet ik mij dat voorstellen?

Minister Remkes: Deze Kamer kan hier op twee momenten over praten, namelijk in het kader van de evaluatie van het middenbestuur – dat is betrekkelijk aanstands – en in het kader van de formele evaluatie, dus na vijf jaar. Op grond daarvan kan de Kamer de minister verzoeken om de zaak af te schaffen, mocht ik zelf niet tot die conclusie zijn gekomen.

Brondocumenten

- behandeling
nr. 6, blz: 233-270

Historie

- **12 februari 2008**

nieuwe deadline: 1 januari 2011

Voortgang:

Opmerking: In art XVII, Wijzigingswet Wgr plus (Stb. 2005, 666) is bepaald dat binnen vijf jaar na inwerkingtreding van de Wgr plus de minister de Staten-Generaal verslag doet over de doeltreffendheid en effecten van de wet in de praktijk.

documenten:

- brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de voortgang van de uitvoering van nog openstaande toezeggingen
EK, C

- **12 juni 2007**

nieuwe commissie: commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)

- **12 juni 2007**

commissie vervallen: commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat

- **15 november 2005**

toezegging gedaan

Toezegging de Kamer zal per brief worden geïnformeerd op welke wijze de regering de toegezegde legislatieve terughoudendheid ten aanzien van de BES zal waarborgen (31.954) (T01157)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Doek (CDA) en Ten Hoeve (OSF), toe dat zij de Kamer per brief zal informeren op welke wijze de regering de toegezegde legislatieve terughoudendheid ten aanzien van de BES zal waarborgen.

Kerngegevens

Nummer	T01157
Status	openstaand
Datum toezegging	11 mei 2010
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	drs. H. ten Hoeve (OSF) drs. H.A. Doek (CDA)
Commissie	commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	BES-eilanden legislatieve terughoudendheid
Kamerstukken	Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (31.954)

Uit de stukken

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1162

Doek (CDA):

Ik begin met de WolBES. Een belangrijk aspect van de onderhavige wetsvoorstellen is dat de eerste vijf tot zes jaar na de invoering van deze wetgeving een periode van legislatieve terughoudendheid in acht zal worden genomen. In de nota naar aanleiding van het verslag

wordt aangegeven dat de regie hierover komt te liggen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, bij de minister of de staatssecretaris. Omdat het niet alleen gaat om terughoudendheid, maar ook om toetsing aan het nieuwe artikel I, lid 2 van het Statuut en om het consulteren van de bestuurscolleges omtrent ingrijpende beleidsvoornemens, acht de CDA-fractie medeondertekening van eventuele wetgeving door de verantwoordelijke bewindsvrouw of bewindsmann van BZK noodzakelijk. Gaarne een reactie van de staatssecretaris.

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1169-1170

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

De heer Doek heeft een vraag gesteld over de ondertekening. Er zal sprake zijn van een periode van legislatieve terughoudendheid na de transitie. De Kamer weet dat wij eraan hechten om in die periode legislatief relatief terughoudend te zijn. De heer Doek vroeg of het feit dat de minister of staatssecretaris van BZK de regie heeft tijdens deze periode van terughoudendheid, betekent dat de BES-wetsvoorstellen mede ondertekend moeten worden, en dat zij moeten worden getoetst tegen de achtergrond van het nieuwe artikel 1, lid 2 van het Statuut. Het antwoord daarop is als volgt. Voor

zover het specifieke BES-wetgeving betreft, dus wetgeving die alleen van toepassing zal zijn op de BES-eilanden, zal de verantwoordelijke minister of staatssecretaris van BZK deze wetgeving inderdaad medeondertekenen. Deze medeondertekening zal gepaard gaan met een toets, waarbij wordt gevraagd of specifieke maatregelen voor de BES-eilanden gerechtvaardigd zijn. Wat steeds aan de orde moet zijn, is immers de vraag of de maatregelen ook nodig zijn voor de BES-eilanden. Zoals de woordvoerders weten, is daarover ook overleg nodig met de BES-eilanden. Ik vind het echter te ver gaan als de bewindspersoon van BZK ook nieuwe Nederlandse wetgeving van andere ministers moet meeondertekenen, dus wetgeving die mede van toepassing moet worden op de BES-eilanden. Ik weet niet of de heer Doek daarop doelt. Ik zou dat zelf een stap ver vinden gaan. Als de wetgeving specifiek is gericht op de BES-eilanden, lijkt meeondertekenen mij heel redelijk. Het lijkt mij echter wat te ver gaan om alle wetgeving mee te laten ondertekenen door de verantwoordelijke bewindspersoon van BZK.

Doek (CDA):

Daar gaat het wel om. Het lijkt zo klaar als een klontje dat wordt ondertekend bij wetgeving die specifieke van toepassing is op de BES-eilanden. Ik ben er echter juist bang voor dat bij de enorme brij wetgeving die normaal over ons wordt uitgestort, departementen dingen regelen waarbij later ineens blijkt dat het ook van toepassing is op de BES-eilanden. Wellicht blijkt dan achteraf dat als men dat van tevoren zorgvuldig had bekeken, de toetsing had moeten plaatsvinden aan artikel 1, lid 2 van het Statuut. Verder blijkt dan wellicht achteraf dat overlegd had moeten worden met de gedelegeerde aldaar, zoals is afgesproken. Ik zeg dit met name tegen de achtergrond van het feit dat wij hebben afgesproken dat wij een rustige legislatieve periode van een jaar of vijf zouden ingaan. Wij moeten daarop ook als parlement een beetje controle kunnen houden. Wij moeten kunnen zien dat de verantwoordelijke bewindsvrouw of -man daarover haar of zijn oordeel heeft gegeven. Daarom lijkt meeondertekenen ons juist een prima garantiemiddel.

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Er kan niet zomaar van alles worden ingevoerd op de BES-eilanden. Wij kijken daarnaar heel nadrukkelijk. Er moet over worden overlegd. Besluiten die in de ministerraad worden genomen, zijn bovendien altijd collegiale besluiten. Men kijkt dus ook mee; dat hebben wij nadrukkelijk afgesproken. Ik heb er echter wel wat vragen bij als wordt voorgesteld om alle wetgeving van andere departementen mee te ondertekenen. Die vragen heb ik niet als het om ondertekening van de specifieke in te voeren wetgeving gaat, ook als die wetgeving andere beleidsterreinen betreft; dat moet helder zijn.

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1180-1181

Ten Hoeve (OSF):

Mijn tweede punt heeft hier in wezen mee te maken. De heer Doek bracht in eerste termijn naar voren dat het misschien nuttig is om toch vast te houden aan het medeondertekenen van alle wetgeving die voor de BES-eilanden gaat gelden door de voor koninkrijksaangelegenheden verantwoordelijke bewindsman of bewindsvrouw van BZK. Dat lijkt mij uiteindelijk geen slecht idee, omdat dit inderdaad de mogelijkheid geeft om alle wetgeving die wordt losgelaten, ook op de BES-eilanden, te checken op de vraag: moet dit nu wel?. Dat is in overeenstemming met mijn uitgangspunt: houd alles in de gaten. Het worden nu uitdrukkelijk aparte onderdelen van onze maatschappij, met hun eigen rechten als collectief. Check dat maar elke keer; ik ben daar niet op tegen.

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1181-1182

Doek (CDA):

Ik was blij dat de heer Ten Hoeve al terugkwam op de medeondertekening. We noteren dat die van toepassing is op specifieke BES-wetgeving. Ik wil echter de volgende argumenten toch nog in overweging geven. Tegen de achtergrond van de beperkte ambtelijke capaciteit op de drie BES-eilanden lijkt het me ook als gesteren naar hen toe belangrijk om te weten dat bijvoorbeeld een Nederlandse onderwijswet ook op hen van toepassing wordt. Dit kan een signalering zijn in de richting van het ambtelijke apparaat en de bestuurders van de drie eilanden, maar tegelijkertijd een

signalering naar ons als controlerende parlementariërs hier: wacht, let even op. De staatssecretaris kan wel zeggen dat het allemaal via de ministerraad gaat, maar daar komt heel veel langs. Het moet de zorgplicht van dit ministerie, van deze staatssecretaris zijn om de toegezegde terughoudende opstelling voor de komende vijf, zes jaar te zekeren. Ik krijg graag van haar een toezegging op dat punt. Dat kan in de vorm van medeondertekening, maar wellicht valt het ook op een andere wijze te regelen. De staatssecretaris kan eventueel nog in een brief terugkomen bij de Kamer op hoe zij dat vorm wil geven. Enige vorm op dat terrein lijkt mij op zijn plaats in het licht van de zorg die ik heb uitgesproken.

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1184

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

De heer Ten Hoeve stelde voorts een vraag over de medeondertekening, hetzelfde punt als de heer Doek nadrukkelijk inbracht. Laat ik in mijn antwoord de punten van de heer Doek tegelijk meenemen. De manier waarop ik naar dit wetgevingstraject kijk, is de volgende. Een wetgevingsprocedure moet altijd een zorgvuldige procedure zijn. Er moet sprake zijn van goede interdepartementale samenwerking. Alles komt langs een ambtelijk voorportaal, alles komt langs de ministerraad, alles gaat langs de Raad van State en alles gaat langs de Tweede en Eerste Kamer. Mijn idee is steeds geweest dat het dan, afgezien van wat specifiek op de BES-eilanden van toepassing is, niet aan onze aandacht kan ontsnappen als er iets gebeurt. Ik ben best bereid om daarover een brief te sturen. Dat vroeg de heer Doek specifiek. Hij vroeg om hierover na te denken en dat ook interdepartementaal af te stemmen. Misschien moeten wij het ministerraadformulier aanpassen. Dat zou een goede optie kunnen zijn.

Brondocumenten

- behandeling en stemming (zonder stemming aangenomen)
nr. 28, blz: 1156-1186

Historie

- **11 mei 2010**
toezegging gedaan

Toezegging Brochure over gevolgen wetsvoorstellen (30.424/30.425/30.693) (T01127)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw Bijleveld-Schouten, zegt de Kamer, naar aanleiding van een opmerking van het lid Terpstra, toe na aanneming van de wetsvoorstellen een brochure of circulaire voor te bereiden met informatie over de gevolgen van de wetsvoorstellen voor politieke ambtsdragers. Tevens zal zij hierover een roadshow organiseren.

Kerngegevens

Nummer	T01127
Status	openstaand
Datum toezegging	2 maart 2010
Deadline	1 juli 2010
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	drs. G.H. Terpstra (CDA)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	brochure circulaire roadshow
Kamerstukken	Harmonisatie uitkeringsrechten Tweede Kamerleden en openbaarmaking nevenfuncties en inkomsten uit nevenfuncties voor leden van de Staten-Generaal en Europarlementariërs (30.693) Harmonisatie uitkeringsrechten politieke ambtsdragers (30.424) Openbaarmaking nevenfuncties en inkomsten uit nevenfuncties (30.425)

Uit de stukken

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 847

De heer Terpstra (CDA): De Eerste Kamer hecht zeer sterk aan zorgvuldige overgangsregelingen. Wij hebben het idee dat dit in de voorliggende wetsvoorstellen goed geregeld is. De extra aandacht die nu wordt voorgesteld met betrekking tot het zoeken van een andere baan voor gewezen politieke ambtsdragers is een duidelijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Ook politieke groeperingen zelf hebben naar onze mening tot nu toe te weinig aandacht geschonken aan een vorm van loopbaanbeleid, als je dit woord mag gebruiken voor deze groep. In samenhang met deze verbetering vormt de sollicitatieplicht en de verkorting van de wachtgeldperiode voor de CDA-fractie een aanvaardbaar geheel.

(...)

Handelingen I 2009-2010, nr. 20 – blz. 848-849

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten: Wie in een ambt is gestapt, moet binnen redelijke grenzen erop kunnen vertrouwen dat de regels niet tijdens het spel worden veranderd. Ik hecht eraan om dit hier te zeggen. Ik ben het eens met de heer Terpstra dat het van belang is dat er goed aandacht wordt besteed aan het overgangsrecht. Als je je beschikbaar stelt, moet je weten waar je aan toe bent en

moet je dat mee kunnen wegen in je beslissingen. De maatregelen gelden dus niet direct voor degenen die nu een uitkering ontvangen of voor degenen die nu een ambt uitoefenen. Versobering in de APPA gaat gelden als iemand aftreedt nadat hij of zij zich na verkiezingen opnieuw beschikbaar stelt of een ander politiek ambt aanvaardt. De nieuwe verrekeningssystematiek gaat dus niet gelden zolang iemand een bepaalde functie vervult. Alleen als iemand een andere functie aanvaardt, gaat de nieuwe systematiek gelden. In algemene zin wil ik ook zeggen dat het behoorlijk wat veranderingen betreft. Het betekent ook echt iets voor het opereren van politieke ambtsdragers. Zij moeten weten waar het om gaat. Dat is ook de reden dat wij het nodig vinden om, nadat deze voorstellen zijn aanvaard door uw Kamer, een goede brochure of circulaire voor te bereiden, ook al omdat er hier ook nog enkele feitelijke vragen speelden, die ik mij overigens goed kan voorstellen. Als je in een bepaalde positie zit, is het van groot belang om te weten hoe dat in elkaar steekt. Een aantal van u en ik weten dat uit eigen ervaring. Wij zijn ook van plan om daar later dit jaar nog een roadshow aan te wijden om in ieder geval goed aan te geven hoe de wijzigingen in elkaar zitten.

Brondocumenten

- behandeling en stemming (zonder stemming aangenomen)
nr. 20, blz: 841-854

Historie

- **2 maart 2010**
toezegging gedaan

Toezegging Verlaging kiesgerechtigde leeftijd (31.012 / 31.013) (T00290)

De staatssecretaris zal nog eens nadenken over de verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd tot onder de 18 jaar.

Kerngegevens

Nummer	T00290
Oorspronkelijke nummer	tz_BZHC/AZHK_2008_17
Status	openstaand
Datum toezegging	17 juni 2008
Deadline	1 juli 2010
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	C. P. Thissen (GroenLinks)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	overig
Onderwerpen	kiesrecht
Kamerstukken	Vervallen Grondwetsbepaling inzake het voorzitterschap van de gemeenteraad en provinciale staten (31.013) Vervallen Grondwetsbepaling inzake kiesrechtuitsluiting van wilsonbekwamen (31.012)

Uit de stukken

Handelingen EK 2007-2008, 34

Blz. 1441

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

[...]

De heer Thissen bracht het punt op van het kiesrecht voor 16- en 17-jarigen. Natuurlijk is het een interessant punt om over te discussiëren, ook al heeft het geen directe relatie met het wetsvoorstel dat voorligt. In een aantal Duitse Bundesländer, zoals Nedersaksen en Hessen, is de kiesgerechtigde leeftijd verlaagd tot 16 jaar. Ik weet dat sommige partijen in de Eerste en de Tweede Kamer hier voor zijn. In sommige gemeenten worden 16- en 17-jarigen betrokken bij burgerinitiatieven. Soms gaat het om nog jongere mensen; de minister heeft daarvan een voorbeeld aangehaald. Het hangt een beetje van het onderwerp af. Inderdaad moeten op steeds lagere leeftijd keuzes worden gemaakt. Wij denken dat de jongeren die keuzes ook kunnen maken. De andere kant van de zaak is dat er altijd een belangrijke cesuur is geweest qua leeftijd. Dat heeft te maken met het burgerlijk recht en het volwassen worden, of in ieder geval volwassen heten te zijn. Die leeftijd ligt nog steeds op 18 jaar. Dat is ook een logische leeftijd voor het verwerven van kiesrecht. Ik zie op dit moment geen massale aandrang om die leeftijd te verlagen, wat niet wegneemt dat het denken nooit wordt stopgezet, ook aan onze kant niet. Nu de heer Thissen dit punt zo nadrukkelijk heeft opgebracht, zullen wij er zeker nog eens over nadenken.

Brondocumenten

- voortzetting behandeling
nr. 34, blz: 1435-1446

Historie

- 18 september 2009

nieuwe status: openstaand

Voortgang:

Opmerking: Het onderzoek is onlangs gestart en de overeenkomst getekend. Medio 2010 zal de Kamer hierover worden geïnformeerd.

documenten:

- verslag schriftelijk overleg van de commissie voor BZK/AZ met de secretarissen generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van het ministerie van Algemene Zaken over aan de Eerste Kamer gedane toezeggingen
EK, A

- 10 maart 2009

nieuwe status: openstaand

Opmerking: Nog niet voldaan, Kamer is in afwachting van toegezegde informatie. De toezegging is gedaan door de staatssecretaris van BZK, niet door de minister. Er zal een internationaal vergelijkend onderzoek worden geëntameerd naar de effecten van deze verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd op onder meer de politieke betrokkenheid van jongeren in landen waar deze verlaging daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Dit is onder meer in de Duitse deelstaat Nedersaksen het geval. Er wordt naar gestreefd om de uitkomsten van dit onderzoek in de loop van volgend jaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal kenbaar te maken. Dit onderzoek is opgenomen in de onderzoeksprogrammering voor 2009.

- 17 juni 2008

toezegging gedaan

Toezegging Benoeming tot lid van de Raad van State van personen die geen lid zijn van een partij die ooit regeringsverantwoordelijkheid heeft gedragen (30.585) (T01150)

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Hirsch Ballin, zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van het lid Kox, toe dat er geen constitutionele of andere bezwaren zijn tegen benoeming tot lid van de Raad van State van een persoon die lid is van een politieke partij die nog nooit regeringsverantwoordelijkheid heeft gedragen, en dat hij dit punt onder de aandacht van de vicepresident van de Raad van State zal brengen.

Kerngegevens

Nummer	T01150
Status	openstaand
Datum toezegging	13 april 2010
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	M.J.M. Kox (SP)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	overig
Onderwerpen	Lid Raad van State benoeming
Kamerstukken	Herstructurering van de Raad van State (30.585)

Uit de stukken

Handelingen I 2009/10, nr. 25 – blz. 1049

De heer Kox (SP): Voor alle duidelijkheid, ik pleit er niet voor om nu toch maar snel een SP'er in de Raad van State te benoemen, ook al hebben we het hiermee over de grootste oppositiepartij van dit land. Het zou niet verkeerd zijn als iemand van een oppositiepartij het zou weten te schoppen tot lid van de Raad van State. In een stelsel waarin we zeggen dat oppositie en coalitie allebei belangrijk zijn voor de democratie is het toch merkwaardig dat sinds 1531 nooit iemand van de oppositie lid is kunnen worden van de Raad van State. De minister herinnert zich dat toen Willem van Oranje in de oppositie ging, hij ook meteen uit de Raad van State ging. Ik geloof dat dit in 1567 was. Zo is het volgens mij steeds geweest. In antwoord op mijn schriftelijke vragen heeft de regering niet kunnen aangeven of er ooit iemand van de oppositie wiens partij nog niet in de regering had gezeten, het heeft kunnen schoppen tot lid van de Raad van State. Als dat niet zo is, dan is dat een merkwaardigheid. Ik pleit dus niet ervoor om nu een SP'er te benoemen in de Raad van State, want ik vind dat partijpolitieke benoemingen eigenlijk helemaal niet bij deze tijd horen, of we het nu over burgemeesters, CdK's of leden van de Raad van State hebben. Mag ik nog eens uitleg van de regering hebben waarom die er kennelijk toch nog steeds in volhardt dat dit soort benoemingen ook in de 21ste eeuw zouden moeten kunnen?

(...)

Handelingen I 2009/10, nr. 25 – blz. 1060-1061

Minister Hirsch Ballin: Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer zijn er nog twee belangrijke veranderingen, verbeteringen in mijn ogen, aan toegevoegd, namelijk dat beide Kamers der Staten-Generaal voortaan rechtstreeks voorlichting kunnen vragen aan de Raad van State en dat de

benoemingsprocedure transparanter is gemaakt. Er moet voortaan gewoon worden aangekondigd, publiekelijk geadverteerd, als er een vacature is en de vicepresident overlegt bovendien periodiek met de Tweede Kamer over het benoemingenbeleid. Ik betrek daarbij meteen de opmerking van de heer Kox over leden van de oppositie in de Raad. Ja, er zijn heel wat leden van de Raad van State wier politieke affiliatie die is met een oppositiepartij. Toen ik zelf in 2000 lid werd van de Raad van State behoorde ik ook tot de oppositie in deze Kamer. Maar misschien doelt de heer Kox op een specifiek segment van de oppositie.

De heer Kox (SP): Ja, maar dat is niet zozeer politiek bepaalbaar. Ik heb hier ook in de schriftelijke voorbereiding naar gevraagd. Zijn er voorbeelden bekend dat partijen die nog niet eerder aan een regering hebben deelgenomen een lid in de Raad van State hebben gekregen? Uit het antwoord begreep ik dat de regering het niet wist en het dus ook niet uitsloot dat het wel ooit gebeurd is. Dat vind ik toch altijd een redelijk wankel bewijs. Volgens mij is het dus sinds 1814 nog niet het geval geweest dat een niet-regeringspartij, een nooit-regeringspartij, iemand in de Raad van State krijgt. Volgens mij is dat raar en verdraagt dat zich ook niet met onze Grondwet en met de benoembaarheid van iedere Nederlander in openbare dienst. Ik zou u daarover toch graag de uitspraak ontlokken dat dat, mocht het al zo zijn geweest – dat kan misschien allemaal historisch verklaarbaar zijn geweest – voor de toekomst niet passend is.

Minister Hirsch Ballin: Ik begrijp de vraag van de heer Kox. Ik denk dat ik de geschiedenis van de afgelopen decennia overzie, ook zonder dat wij daar nog speciaal navorsing op doen. Ik moet vooropstellen dat in de Raad van State mensen niet namens een politieke partij zitting hebben. Van alle leden van de Raad van State wordt verwacht dat zij weliswaar hun politieke achtergrond kunnen hebben. Dat geldt niet voor alle leden van de Raad van State. Er zijn ook leden van de Raad van State zonder een specifieke politieke achtergrond, maar voor zover zij die wel hebben – de gewone leden dus van de Raad van State die aan de wetgevingsadvisering deelnemen, ik heb het niet over staatsraden in buitengewone dienst met een rechterlijke functie – heeft het overgrote deel van hen een politieke achtergrond die ook bekend is bij de benoeming en die meeweegt in de samenstelling van de Raad. Als ik de afgelopen decennia in mijn gedachten aan mij voorbij laat gaan, denk ik dat de heer Kox gelijk heeft dat er onder hen geen was die behoort tot een partij die niet reeds regeringsverantwoordelijkheid had gedragen.

Mij staat bij dat Jacques Aarden, lid van de PPR, lid werd van de Raad van State, maar dat was op een moment waarop de PPR deel was gaan uitmaken van het kabinet-Den Uyl en dus mee regeringsverantwoordelijkheid droeg. Maar er is geen enkel beletsel in de systematiek van de wet of van ons constitutionele bestel dat een partij die behoort tot de stabiele factoren in ons staatsbestel en uit het midden waarvan gekwalificeerde personen naar voren komen die aan alle eisen voldoen voor een benoeming tot lid van de Raad van State, daarvan deel gaan uitmaken, ook zonder dat hun partij op enig moment deel heeft uitgemaakt van de regering. Ik zal dat punt graag onder de aandacht brengen van de vicepresident van de Raad van State.

(...)

Handelingen I 2009/10, nr. 25 – blz. 1070

De heer Kox (SP): Mijn laatste opmerking. Ik ben erg blij dat de minister toegezegd heeft dat, wat de geschiedenis ook moge zijn geweest van partijpolitieke benoemingen in de Raad van State, vanaf nu iedereen in openbare dienst, ook van de Raad van State, benoembaar is, ook zij die affiniteit hebben met een politieke partij die het nog niet eerder tot regeringsverantwoordelijkheid heeft gebracht. Dat vind ik echt een belangrijke uitspraak. Die hebben wij nog nooit zo duidelijk gehoord. Die uitspraak verwijst er toch ook een beetje naar dat de manier waarop we dat tot nu toe deden misschien toch niet de beste manier was. Ik ben erg blij dat de minister heeft gezegd dat hij zal doorgeven aan de vicepresident van de Raad van State dat dit voortaan de richtlijn is. Ik ben ontzettend blij dat daarmee eindelijk de weg openligt en dat in de nabije toekomst onze collega Britta Böhler zomaar in de Raad van State benoemd zou kunnen worden. Behalve dat zij lid is van een niet-regeringspartij, voldoet zij immers ook aan alle andere deskundigheidseisen, waarop ik helaas geen aanspraak kan maken.

Brondocumenten

- behandeling

- nr. 25, blz: 1041-1055
- voortzetting behandeling
nr. 25, blz: 1060-1075

Historie

- **13 april 2010**
toezegging gedaan

Toezegging Betrokkenheid leden Afdeling bestuursrechtspraak bij wetgevingsadvisering (30.585) (T01151)

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Hirsch Ballin, zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Böhler, toe het belang dat een justitiabele weet en kan achterhalen of een lid van de Afdeling bestuursrechtspraak ook betrokken is geweest bij wetgevingsadvisering uitdrukkelijk onder de aandacht te zullen brengen bij de vicepresident van de Raad van State.

Kerngegevens

Nummer	T01151
Status	openstaand
Datum toezegging	13 april 2010
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	mw. dr. B. Böhler (GroenLinks)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	overig
Onderwerpen	Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State Raad van State advisering wetgeving
Kamerstukken	Herstructurering van de Raad van State (30.585)

Uit de stukken

Handelingen I 2009/10, nr. 25 – blz. 1069

Mevrouw Böhler (GroenLinks): Eén vraag is er bij de beantwoording even bij ingeschoten, maar ik denk dat dit ook ligt aan de korte pauzetermijn. Ik had helemaal aan het einde van mijn betoog nog iets gevraagd over de bescherming van de rechtzoekende. Dat betrof de mogelijkheid om uit te vinden of een lid van de Afdeling bestuursrechtspraak überhaupt betrokken was bij een advies. De minister heeft in de schriftelijke ronde gezegd: ja, dat klopt, er moet wel enige alertheid komen van de rechtzoekende, maar dat geldt bij andere rechtszaken ook. Mijn verwijt aan de regering was dat andere rechters, in de civiele rechterlijke macht en bij het strafrecht, geen dubbelfuncties hebben. Is het niet zo dat door die dubbelfunctie een grotere informatie- en inspanningsverplichting aan de zijde van de overheid moet volgen? Mijn vraag is hoe de regering staat tegenover een geformaliseerde verplichting om de rechtzoekende te informeren dat er bij de Afdeling bestuursrechtspraak sprake is van een orgaan met een dubbelfunctie. Ik zou het op prijs stellen als deze vraag nog beantwoord wordt.

(...)

Handelingen I 2009/10, nr. 25 – blz. 1073

Minister Hirsch Ballin: Er is nog een aantal andere aspecten waar ik graag op zal ingaan. Ik denk dat ik op de betogen van mevrouw Duthler en de heer Engels al volledig heb gereageerd. Mevrouw Böhler wijst terecht op de verbeteringen op het punt van de dubbelbenoemingen. Ik ben dat met haar eens. Zij wijst ook terecht op het belang dat de justitiabelen, de rechtzoekenden, hebben om te weten of degenen die op de zaak zitten betrokken kunnen zijn geweest bij de advisering over de wetgeving. De Raad van State heeft op zijn website en in de informatie voor de justitiabelen daar al voorzieningen

voor getroffen, maar ik zal dit punt graag nog eens uitdrukkelijk onder de aandacht brengen bij de vicepresident.

Brondocumenten

- voortzetting behandeling
nr. 25, blz: 1060-1075

Historie

- **13 april 2010**
toezegging gedaan

Toezegging de Kamer zal per brief worden geïnformeerd over de wijze waarop over 5 jaar tijdens de evaluatie transparantie zal worden geboden over de (departementale) uitgaven ten behoeve van de BES (31.958) (T01159)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Doek (CDA), toe dat zij de Kamer per brief zal informeren over de wijze waarop over 5 jaar tijdens de evaluatie transparantie zal worden geboden over de (departementale) uitgaven ten behoeve van de BES.

Kerngegevens

Nummer	T01159
Status	openstaand
Datum toezegging	11 mei 2010
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	drs. H.A. Doek (CDA)
Commissie	commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	BES-eilanden transparantie uitgaven
Kamerstukken	Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (31.958)

Uit de stukken

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1163

Doek (CDA):

Ik kom op de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Onze fractie wil stilstaan bij de verwerking van de overige BES-uitgaven door Nederland. De aankondiging in de nota naar aanleiding van het verslag met betrekking tot het instellen van een BES-fonds voor de vrije uitkeringen, met daarbinnen drie aparte geldstromen, heeft onze fractie met instemming gelezen. Het bevordert de transparantie en vergemakkelijkt ook de evaluatie na vijf jaar. Het is met name in verband met de evaluatie na vijf jaar dat wij ons afvragen of het wel zo verstandig is dat de overige uitgaven die de andere departementen opnemen in de totale rijksbrede uitgaven, niet worden gespecificeerd. In het kader van de voorziene evaluatie en de transparantie is de verwijzing naar de departementale uitgaven voor politie, onderwijs, etc. voor de Nederlandse gemeenten minder begrijpelijk. De vraag is of de staatssecretaris een departementale uitsplitsing in het kader van de komende evaluatie toch niet wenselijk acht. Ik voeg daaraan toe dat dat ook verstandig is ter voorkoming van indianenverhalen over de bedragen die ernaartoe gaan. Maak het gewoon duidelijk wat er wordt uitgegeven. Bepaalde algemene zaken kunnen daarbuiten blijven, maar er zijn een heleboel redelijk specifieke uitgaven om achterstanden op te heffen. Laten wij dat nou maar gewoon helder presenteren.

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1172-1173

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Ik heb al iets gezegd over de transparantie, namelijk waarom wij kiezen voor die fondsen. De heer Doek vraagt in dit kader naar het zichtbaar maken van de departementale uitgaven. Hij wil weten of

het mogelijk is, die departementale uitgaven apart te specificeren om redenen van transparantie. Op zich deel ik deze transparantie, de wens om zo veel mogelijk transparant te laten zien wat er gebeurt. Ik heb de Tweede Kamer op 29 maart 2010 per brief geïnformeerd over de jaarlijkse uitgaven door de departementen na 2010. Ik krijg de indruk dat de Eerste Kamer deze brief wellicht niet heeft gekregen, dus ik zal ervoor zorgen dat zij deze alsnog ontvangt. Zoals al eerder in de schriftelijke beantwoording is aangegeven, is er inderdaad voor gekozen om de BES-uitgaven op te nemen in de totale, rijksbrede, uitgaven. We hebben de bedragen aangegeven die worden toegevoegd aan de verschillende begrotingen, maar uiteindelijk zal het niet zo gemakkelijk zichtbaar zijn. Dat betreft politie. Er is inderdaad een "politie-BES", zoals toegelicht in de nota naar aanleiding van het verslag. Ik weet niet of het zinnig is om zulke kleine bedragen zo specifiek op de begrotingen zichtbaar te maken. Daar gaat het immers uiteindelijk om. Daarom hebben we in deze brief de omvang aangegeven. Het is uiteraard wel technisch mogelijk om het te doen, maar het is een enorme klus en we hebben nu al werk genoeg om alles voor elkaar te krijgen. Ik weet niet of het verstandig is om er nu aan te beginnen.

Doek (CDA):

Ik begrijp wat de staatssecretaris zegt. Maar toch. Ik lees tot mijn vreugde dat er 4 miljoen Antilliaanse guldens besteed mogen worden, ik dacht door het ministerie van Verkeer en Waterstaat ter verbetering van de haven op Saba. Het gaat om dat soort, toch majeure, bedragen, die ook van belang zijn voor de perceptie van het belang van hetgeen Nederland doet voor de BES-eilanden. Op andere departementen zullen er ook grote uitgaven worden gedaan ten behoeve van de BES-eilanden. Als je alle scholen op Bonaire moet vernieuwen, bijvoorbeeld, gaat het om een behoorlijk bedrag. Ik begrijp overigens dat het geen behoorlijk bedrag is op de complete begroting van OCW. Daar is het het zestiende cijfer achter de komma. Daar gaat het in dit geval echter helemaal niet om. Het gaat erom dat wij de bevolking aldaar het gevoel geven dat het niet om niets gaat in Antilliaanse guldens en straks in dollars, en het gaat erom dat we dat ook duidelijk maken aan de Nederlandse bevolking. Die heeft er vaak heel rare beelden bij. Je zou kunnen zeggen dat je juist beelden oproept door het transparant te maken of dat je het daarom maar in de grote getallen weg moet houden. Ik denk dat het beter is om er de komende vijf jaar heel transparant mee om te gaan. Ik roep de staatssecretaris op om de andere departementen te vragen om in hun begrotingsstukken een kort hoofdstukje te wijden aan de vraag of ze de komende jaren zeer specifieke uitkeringen doen om de BES-eilanden op het niveau te krijgen waarop we ze graag zouden willen zien, bijvoorbeeld uitgaven voor het aanpassen van gevangenissen. Het lijkt me verstandig om dit te doen, zodat we het ook straks bij de evaluatie in beeld te kunnen brengen.

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

We zijn op dit moment niet van plan om het zo te doen. Dat zeg ik nog maar een keer. Ik wil er best nog eens naar kijken, maar het is een omvangrijke interdepartementale operatie. Gezien de omvang is het de vraag of je het moet doen. Ik begrijp wel wat de heer Doek zegt. Ik ben het trouwens heel nadrukkelijk met hem eens dat het twee kanten op kan werken. Er wordt soms gezegd dat er miljarden naar de Antillen worden gestuurd. Dat is gewoon expliciet niet aan de orde. Door transparantie kun je zien dat het niet een dergelijke omvang heeft. Ik zie de voor- en nadelen dus wel. De heer Doek vraagt of ik het nog een keer wil bespreken. Ik wil zelf liever het evaluatiemoment, dat we toch al hebben over vijf jaar, benutten om er dan op terug te kijken. Primair reagerend op wat hij zegt, vind ik het handiger om dan te kijken wat er is gebeurd.

Doek (CDA):

Maar dan wil ik niet horen: we hebben het opgenomen in de rijksbrede uitgaven en kunnen er dus helemaal niets meer over zeggen.

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Nee, dat kan dan inderdaad niet.

Doek (CDA):

Zou de staatssecretaris daarom in de brief waarin zij uitlegt welke criteria zij zal hanteren bij de

evaluatie nog wat aandacht kunnen schenken aan dit punt?

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Oké, dat zou ik kunnen doen.

Doek (CDA):

Zo kunnen we elkaar wellicht daarin vinden.

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Ik wil wel in de brief die ik toch moet schrijven over de criteria voor de evaluatie, bezien hoe we ook aandacht kunnen besteden aan de financiële kanten.

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1182

Doek (CDA):

Bij de uitsplitsing van de departementale geldstromen verwijst de staatssecretaris naar de brief van 29 maart. Die zal ik nog eens goed doorlezen. Ik noteer dat de staatssecretaris dit zal meenemen in de criteria voor de evaluatie over vijf, zes jaar. Die brief over de criteria komt natuurlijk al binnen een jaar.

Brondocumenten

- behandeling en stemming (zonder stemming aangenomen)
nr. 28, blz: 1156-1186

Historie

- **11 mei 2010**
toezegging gedaan

Toezegging de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer toe te rapporteren over de manier waarop het abortuspreventieprogramma op de BES wordt opgezet en vormgegeven (31.959) (T01161)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt, naar aanleiding van vragen van het lid Lagerwerf-Vergunst (CU), de Kamer toe te rapporteren over de manier waarop het abortuspreventieprogramma op de BES wordt opgezet en vormgegeven.

Kerngegevens

Nummer	T01161
Status	openstaand
Datum toezegging	11 mei 2010
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	mw. mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst (ChristenUnie)
Commissie	commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	abortus preventie voorontwerp
Kamerstukken	Aanpassingswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (31.959)

Uit de stukken

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1166

Mevrouw Lagerwerf-Vergunst (ChristenUnie):

In de nota naar aanleiding van het verslag wordt opgemerkt dat de invoering van een preventieprogramma uiterste zorgvuldigheid en tijd vraagt. Kan de staatssecretaris zeggen aan welk concreet tijdstip daarbij moet worden gedacht? Loopt deze invoering parallel aan de invoering van de abortuswetgeving? Hoe wordt voorkomen dat de abortuspraktijk op de BES-eilanden de praktijk wordt voor de gehele regio?

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1178

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Vervolgens vroeg mevrouw Lagerwerf naar het preventiebeleid. Volgens mij is dat een van de belangrijkste dingen. Wij moeten immers zien te voorkomen dat wij in een situatie terechtkomen waarin een abortus nodig is. Het allerbelangrijkste is dat wij het preventiebeleid zo goed mogelijk vormgeven. Dat zal totaal vergelijkbaar zijn met Nederland. Het moet namelijk een goed, gericht preventiebeleid zijn. Globaal genomen

moeten wij er zo snel mogelijk voor zorgen dat informatie over seksualiteit, anticonceptie, lespakketten voor scholen, informatiemateriaal bij hulpverleners en alle andere zaken die er in de Nederlandse situatie bij horen, op de BES-eilanden ruim beschikbaar en goed bereikbaar zijn.

Mevrouw Lagerwerf-Vergunst (ChristenUnie):

Neemt de staatssecretaris het aspect van de preventie ook mee in de rapportages aan de Kamer?

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Dat zal ik zeker doen. Welke vorm dat krijgt en hoe wij dat opzetten zal ik in de rapportage meenemen.

Brondocumenten

- behandeling en stemming (aantekening: SGP en ChristenUnie)
nr. 28, blz: 1156-1186

Historie

- 11 mei 2010
toezegging gedaan

Toezegging de Kamer zal een brief ontvangen over de inventarisatie door VWS van de huidige situatie op het gebied van abortus en euthanasie op de BES en over de wijze waarop wetgeving op dat terrein op prudente wijze op de BES wordt ingevoerd (31.959) (T01158)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Doek (CDA), toe dat zij de Kamer per brief zal informeren over (1) de inventarisatie door VWS van de huidige situatie op het gebied van abortus en euthanasie op de BES en (2) de prudentie die bij de invoering van deze wetten wordt betracht.

Kerngegevens

Nummer	T01158
Status	openstaand
Datum toezegging	11 mei 2010
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	drs. H.A. Doek (CDA)
Commissie	commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	BES-eilanden abortus euthanasie homohuwelijken
Kamerstukken	Aanpassingswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (31.959)

Uit de stukken

Handelingen I 2009/10, nr. 28 – blz. 1163

Doek (CDA):

Ik kom op de aanpassingswet. Onze fractie heeft zich in het voorlopig verslag al uitgesproken over de amendementen inzake abortus, homohuwelijk en euthanasie. Het blijft voor onze fractie onbegrijpelijk dat een meerderheid in de Tweede Kamer heeft gemeend deze voor de inwoners van de drie eilanden zo uiterst gevoelige onderwerpen nu per se al te willen regelen. En dat nog wel zonder enige vorm van overleg met de eilandsraden en/of hun bestuurders. Wat is het inlevingsvermogen van de partijen die dit hebben gesteund? Vele woordvoerders zijn er meerdere malen geweest. Zij kennen de culturele en sociale omstandigheden. Het was toch beter geweest om het aan te kondigen en te zeggen: wij willen erover overleggen dat dit op termijn geregeld is? Het heeft ons verbaasd en teleurgesteld dat het op deze wijze bij amendement is opgenomen. Wij zijn er natuurlijk niet op tegen dat alles wordt gedaan om vrouwonterende abortuspraktijken zo snel als mogelijk te beëindigen. Dat is onder meer een kwestie van volksgezondheid. Dit soort praktijken moet zo snel mogelijk worden beëindigd, maar doe dat dan in goed overleg met de betrokken bevolking en op een wijze die rekening houdt met de grote culturele verschillen op dit punt met Nederland. Uit de nota naar aanleiding naar aanleiding van het verslag en de eerdere brief van de minister van VWS blijkt dat eerst de huidige situatie op het gebied van abortus en euthanasie in kaart moet worden gebracht om vast te kunnen stellen welke elementen nog ontbreken om tot een zorgvuldige invoering van wetten op deze gebieden te komen. Mag ik de staatssecretaris vragen om deze Kamer tussentijds schriftelijk te informeren over de stand van zaken van de inventarisatie en de stappen die genomen worden om tot een zo'n prudent mogelijke invoering te komen?

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Ik kom aan het eind van mijn verhaal over de aanpassingswet BES terug op de specifieke vragen hierover. Tegen de heer Doek wil ik wel alvast het volgende zeggen. Hij vroeg of ik bereid ben de Kamer schriftelijk te informeren over de voortgang van het traject en over de manier waarop ik het ter hand neem. Ik zal dat inderdaad op een zo prudent mogelijke manier doen en ik zal de Kamer erover informeren.

Brondocumenten

- behandeling en stemming (aantekening: SGP en ChristenUnie)
nr. 28, blz: 1156-1186

Historie

- **11 mei 2010**
toezegging gedaan

Toezegging Politieklachtregeling (27.731) (T00001)

Minister Remkes geeft aan dat de vraag naar de bureaucratische rompslomp en de overlast aan regels en procedures die door dit wetsvoorstel wordt opgeroepen bij de evaluatie moet worden betrokken, evenals de financiële gevolgen van het wetsvoorstel. Tevens wordt het pettenprobleem dat voor een deel samenhangt met de discussie over het politiebestedel betrokken bij de evaluatie en de besluitvorming die is voorzien in de tweede helft van volgend jaar en de eerste helft van het jaar 2005.

Kerngegevens

Nummer	T00001
Oorspronkelijke nummer	tr_BIZA_2004_1
Status	deels voldaan
Datum toezegging	2 december 2003
Deadline	1 oktober 2010
Verantwoordelijken	Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	mw. mr. I.Y. Tan (PvdA) prof.dr. U. Rosenthal (VVD)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	evaluatie
Onderwerpen	politie politieklachtregelingen
Kamerstukken	Aanpassing politieklachtregeling aan de Algemene wet bestuursrecht (27.731)

Uit de stukken

Handelingen EK 2003-2004, 9-406

(...)

Minister Remkes

Mevrouw de voorzitter. Ik wil gaarne bevestigen wat de heer Dölle heeft gezegd, dat de vraag naar de bureaucratische rompslomp en de overlast aan regels en procedures die door dit wetsvoorstel wordt opgeroepen, bij de evaluatie moet worden betrokken. Ik lees ook allerlei brieven. Je kunt hooguit zeggen dat het gaat om projecties op de wolken waarover niets met zekerheid valt te zeggen. Dat geldt ook voor de financiële gevolgen van het wetsvoorstel. De inschatting die wij maken, is dat er hier en daar wel financiële gevolgen zijn, maar dat er helemaal niets valt te zeggen over de omvang daarvan. Dat element moet ook bij de evaluatie worden betrokken. Het departement zal dat vanzelfsprekend volgen. Als de korpsbeheerders de behoefte hebben om daarover met mij van gedachten te wisselen, merk ik dat wel, maar daar ga ik niet op voorhand vanuit.

Door alle woordvoerders zijn twee meer principiële vragen gesteld. Er kan zich een pettenprobleem voordoen. De heer Rosenthal en mevrouw Tan zeiden dat dit voor een deel samenhangt met de discussie over het politiebestedel. Deze elementen worden ook betrokken bij de evaluatie en de besluitvorming die is voorzien in de tweede helft van volgend jaar en de eerste helft van het jaar 2005. Een deel van deze vragen vloeit rechtstreeks voort uit het democratisch tekort dat samenhangt met het huidige politiebestedel. Die overweging zal ook onderwerp zijn van de evaluatie. Wij moeten voorlopig even roeien met de riemen die wij hebben. Gegeven deze situatie is het mogelijk dat een korpsbeheerder dient te oordelen over een klacht waarover hij eerst heeft geadviseerd, indien de gedragingen waarover wordt geklaagd, zich hebben afgespeeld in de

gemeente waar hij burgemeester is.

(...)

Brondocumenten

- behandeling en stemming (zonder stemming aangenomen)
nr. 9, blz: 403-408

Historie

- **29 juni 2009**
nieuwe status: deels voldaan
Voortgang:
Opmerking: De onderzoeken in het kader van de evaluatie zullen in het najaar 2009 worden afgerond. De evaluatieuitkomsten zullen dan ook aan de Kamer worden gerapporteerd documenten:
 - brief van minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de toezegging vragen inzake de politiekachtenregeling te betrekken bij de evaluatie van het wetsvoorstel EK, C
- **10 maart 2009**
nieuwe status: deels voldaan
Opmerking: Deels voldaan in afwachting van evaluatie.
- **15 september 2008**
nieuwe status: deels voldaan
Voortgang:
Opmerking: Openstaand in afwachting van evaluatie. De evaluatie is voorzien vijf jaar na de inwerkingtreding op 1 maart 2004. Er wordt dan ook gestreefd de Eerste Kamer in het voorjaar van 2009 te berichten over de evaluatie-uitkomsten. Hierover is de Eerste Kamer ook bericht bij schrijven van mijn ambtvoorganger d.d. 8 maart 2005 over de Evaluaties Wet id-plicht en politiekachtenregeling (kenmerk EA2005/52931).
documenten:
 - verslag van het schriftelijk overleg van de commissie voor BZK/AZ met de waarnemend secretaris-generaal en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake voortgangsinformatie met betrekking tot nog openstaande toezeggingen
EK, K herdruk
- **12 juni 2007**
nieuwe commissie: commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
- **12 juni 2007**
commissie vervallen: commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat
- **2 december 2003**
toezegging gedaan

Toezegging Overkoepelend beoordelingskader BSN (30.312) (T00285)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal omstreeks 21 april 2010 rapporteren welk overkoepelend beoordelingskader gerealiseerd kan worden op basis van de (sectorale) wetgeving die in de periode 2008-2010 ingediend zal worden ten behoeve van het gebruik van het Burgerservicenummer. Daarbij zal aandacht besteed worden aan de stand van zaken met betrekking tot de toezichtstaken van het College bescherming persoonsgegevens in relatie tot de capaciteit.

Kerngegevens

Nummer	T00285
Oorspronkelijke nummer	tz_BZHC/AZHK_2008_12
Status	openstaand
Datum toezegging	21 april 2008
Deadline	1 mei 2010
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Brief
Categorie	evaluatie
Onderwerpen	burgerservicenummer persoonlijke levenssfeer persoonsgegevens
Kamerstukken	Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (30.312)

Uit de stukken

Passage uit brief EK, 30312, K

(...)

In uw reactie geeft de commissie ook aan dat naar haar oordeel een uitgewerkt beoordelingskader van de coördinator BSN ontbreekt, waaraan de invoering van het burgerservicenummer in de verschillende sectoren kan worden getoetst.

De commissie verzoekt mij over circa 2 jaar te rapporteren welk overkoepelend beoordelingskader alsnog gerealiseerd kan worden op basis van de (sectorale) wetgeving die (in de periode van twee jaar) ingediend zal worden ten behoeve van het gebruik van het Burgerservicenummer.

Tevens verzoekt de commissie mij in die rapportage aandacht te besteden aan de (tegen die tijd) stand van zaken met betrekking tot de toezichtstaken van het College bescherming persoonsgegevens in relatie tot de capaciteit.

Ik zeg u toe over circa 2 jaar te rapporteren over de bovenstaande zaken.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Mevrouw A. Bijleveld-Schouten

Brondocumenten

- brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake rapportage over een breder gebruik van het Burgerservicenummer, als antwoord op de brief van de

commissie BZK/AZ van 25 maart 2008 (EK 30.312, J)
EK, K

Historie

- **21 april 2008**
toezegging gedaan

Toezegging Toekomstvisie op het Koninkrijk (31.568) (T01030)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Justitie zeggen de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van nagenoeg alle woordvoerders aan het beleidsdebat, toe dat de regering in de aan de Tweede Kamer toegezegde toekomstvisie op het Koninkrijk aandacht zal besteden aan: (1) de agenda van het Koninkrijk, (2) een eventuele bredere Statuutswijziging, (3) het democratisch deficit, (4) de onderlinge relaties tussen de landen tegen de achtergrond van het aflopen van samenwerkingsprogramma's, (5) het spanningsveld tussen autonomie en de waarborgfunctie en de reikwijdte van de waarborgfunctie, (6) de waarden in het Koninkrijk, (7) de interculturele dimensie, (8) het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren in het Koninkrijk en (8) de kwaliteit van de rechtsorde en het bestuur. Dit krijgt in eerste instantie vorm door een wetenschappelijk essaybundel en symposia in de landen van het Koninkrijk. Ook zal de regering een aparte notitie over de reikwijdte van de waarborgfunctie presenteren (toegezegd aan de Tweede Kamer). Bij de discussie, die komende jaar plaatsvindt, zal tevens de commissie NAAZ van de Eerste Kamer worden betrokken.

Kerngegevens

Nummer	T01030
Status	openstaand
Datum toezegging	19 mei 2009
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	generaal-majoor der mariniers (b.d.) F.E. van Kappen (VVD) mw. drs. M.Y. Linthorst (PvdA) mw. mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst (ChristenUnie)
Commissie	commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	Koninkrijk
Kamerstukken	Staatkundige vernieuwing van het Koninkrijk (31.568)

Uit de stukken

Handelingen I 2008-2009, nr. 32

Blz. 1457

(...)

De heer Van Kappen (VVD):

Ik zie voorts vol spanning uit naar de door de staatssecretaris op 10 maart jongstleden tijdens een algemeen overleg met de vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken van de Tweede Kamer toegezegde bredere visie op het Koninkrijk waarin specifiek aandacht zal worden besteed aan de waarborgfunctie. In dit verband wijs ik de staatssecretaris op de met algemene stemmen in deze Kamer aangenomen motie van het lid Schuurman c.s. van 14 februari 2006.

Blz. 1479

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Met de Antillen, Curaçao en Sint Maarten hebben wij afgesproken dat de wijziging van het Statuut zich

zal beperken tot het hoogst noodzakelijke. Wij zijn bezig met een ingewikkeld proces, namelijk met het opheffen van een land en het opbouwen van twee nieuwe landen, terwijl drie eilanden onderdeel van Nederland worden. Een discussie over het Statuut is zeker zinnig. In dat kader kijken wij ook naar de motie van de heer Schuurman maar die loopt nog te veel door het traject heen. Dat zullen wij dus op een later moment doen. Ik kom er zo nog uitgebreider op terug als ik kom te spreken over de toekomst van het Koninkrijk.

Blz. 1482

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Ik was aangekomen bij de visie op het Koninkrijk. Ik wil in het komend jaar een discussie voeren over de vraag hoe wij naar het Koninkrijk en naar de toekomst moeten kijken. Daar komt wat mij betreft ook het Statuut bij kijken. Hoe wil ik dat oppakken; hoe wil ik er in eerste instantie aan beginnen? Wij zijn nog druk bezig met het staatkundige traject, dat ook veel van ons vergt. Collega Hirsch Ballin heeft mij er al herhaaldelijk op gewezen dat het niet door elkaar moet lopen. Toch vind ik het van belang dat we dat doen, dat we ook naar de toekomst kijken, zoals mevrouw Van Bijsterveld terecht zei. Ik wil daaraan eigenlijk invulling geven door in eerste instantie verschillende wetenschappers een essaybundel te laten schrijven, en daarnaast een serie symposia te organiseren in Nederland, maar ook op Aruba en de Nederlandse Antillen. Zowel de motie van de heer Schuurman over de herijking van het Koninkrijk en de relaties binnen het Koninkrijk en de daarvoor benodigde wijziging in het Statuut, als de motie van de heer Remkes over de waarborgfunctie – hier maak ik apart een notitie over – zal onderdeel van dat traject moeten zijn.

Natuurlijk realiseer ik mij dat de Kamers ook zelf nog de commissie-Brooks aan het werk hebben, als uitvloeisel van het POK over het democratisch deficit. Dat zou best ook interessant kunnen zijn om te betrekken bij die discussie over de toekomst. De vaste commissie voor NAAZ van beide Kamers zal dan ook zeker worden uitgenodigd om hieraan deel te nemen, om op een gezamenlijke, meer fundamentele wijze te kijken naar de manier waarop we in de toekomst de samenwerking in het Koninkrijk willen vormgeven. Ik meen dat dit heel goed aansluit bij datgene wat mevrouw Van Bijsterveld naar voren bracht; die visie op het Koninkrijk is inderdaad van groot belang. We zijn nu heel intensief met die staatkundige wijzigingen bezig. Ik heb wel altijd gezegd, we wijzigen de staatkunde niet omdat we het zo leuk vinden om de staatkunde te wijzigen, maar omdat het wat moet betekenen voor de bevolking. Het geld moet daadwerkelijk terechtkomen bij mensen die het ook nodig hebben, maar het is wel degelijk van belang om daar ook wat overheen te kijken en te kijken naar welke verwachtingen je hebt van de toekomst. Dat zullen we erbij betrekken. Ook vind ik dat we erbij moeten betrekken de vraag wat het aflopen van de samenwerkingsprogramma's betekent voor de relatie tussen de landen. Het gaat dan niet alleen om de spanningsvelden tussen waarborgfunctie en autonomie, maar ook om de interculturele dimensie. Ik vind dat juist het element van de waarden die we hebben binnen het Koninkrijk te weinig naar voren komt. Ik ken het rapport "Naar een Salsa op klompen", ik heb het zelfs in ontvangst genomen. In het kader van deze hele operatie zouden wij met elkaar, ook met het oog op de toekomst, deze waarden goed in ogenschouw moeten nemen. Bovendien wil ik kijken naar een soort agenda voor het Koninkrijk, waarbij ook die bredere Statuutswijziging betrokken zou kunnen worden. Ik denk dat dit voor nu voldoende reactie is op het punt dat door mevrouw Van Bijsterveld is ingebracht.

Blz. 1483

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Zoals u weet, heb ik inderdaad een notitie toegezegd over die waarborgfunctie en de reikwijdte.

Blz. 1490

De heer Van Kappen (VVD):

Dat betekent dat wij, als wij gaan praten over de normen binnen het Koninkrijk, op zoek zijn naar wat de normen zijn die wij binnen het Koninkrijk met zijn allen hanteren. Wat moeten wij nu eigenlijk waarborgen? Waar begint die waarborgfunctie en waar houdt die op? Ik heb begrepen dat wij dat allemaal kunnen vinden in de brede notitie over het Koninkrijk die eraan komt. Daar zijn wij ontzettend

blij mee en daar kijken wij vol belangstelling naar uit.

Blz. 1494

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Ik begin bij de vragen van de heer Van Kappen. Hij begon zijn bijdrage in tweede termijn met de opmerking dat hij op zoek was naar de grenzen voor de autonomie en de waarborgfunctie. Daaraan koppelde hij direct, zoals ik overigens ook altijd doe, financieel toezicht, behoorlijk bestuur en rechtshandhaving. Wij zijn het er helemaal over eens dat dit de punten zijn waarnaar wij kijken. In de notitie die ik heb toegezegd, zullen wij die vraag in brede zin beantwoorden als het gaat om de waarborg voor de toekomst. In reactie op wat mevrouw Van Bijsterveld en mevrouw Linthorst zeiden, zal ik daarop nog terugkomen

Blz. 1491

Mevrouw Van Bijsterveld (CDA):

Wij zien dat het hervormingsproces vooral wordt bediscussieerd in termen van de mate van zelfstandigheid van de samenstellende delen en de grenzen daarvan. Het gaat vooral om de positie van de eilanden. Dat is begrijpelijk en ook belangrijk. Ook vandaag in het debat is dat een paar keer naar voren gekomen, met name in het kader van het spanningsveld tussen autonomie en de waarborgfunctie van het Koninkrijk.

Blz. 1495

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Ik kom bij mevrouw Van Bijsterveld. Collega Hirsch Ballin en ik hebben in ieder geval geprobeerd om aan te geven hoe wij in het traject staan en hoe wij ernaar kijken. Hoewel het een hoofdlijnen debat is, hebben wij geprobeerd uw concrete vragen zo veel mogelijk te beantwoorden. Ik ben blij dat u daar verheugd over bent. U haalde nog eens de spanning aan tussen autonomie en waarborgfunctie. Ik denk dat dit spanningsveld zal blijven bestaan; dat zei u ook. Het is van belang om samen goed na te denken over de toekomst. Dat wil ik doen in de door mij al toegezegde notitie in de richting van de Tweede Kamer: hoe zit het met die waarborgfunctie en hoe zit het sowieso met het Koninkrijk in de toekomst?

Blz. 1492

Mevrouw Linthorst (PvdA):

Ik hoop dat de concrete vragen uiteindelijk zullen leiden tot het schetsen van het vergezicht. Gaat de staatssecretaris de vragen behandelen wat wij willen met het Koninkrijk, waar wij naartoe gaan en welke minimumvoorwaarden gelden als zij straks symposia gaat organiseren? Ik zou het zeer op prijs stellen als de minimumvoorwaarden niet alleen betrekking zouden hebben op de onderwerpen waarover wij afspraken hebben, namelijk goed bestuur, financiën en rechtshandhaving, maar ook op de meer morele aspecten van het Koninkrijk. De betrokkenheid bij het Koninkrijk is minimaal; niet alleen aan de overzijde maar ook in Nederland. Die betrokkenheid zal niet vanzelf ontstaan. Wij zullen daar hard aan moeten werken.

Blz. 1496-1497

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Mevrouw Linthorst, vergezichten zijn altijd lastig. U zei zelf al: ik heb er zelf ook mee geworsteld hoe ik dat zou doen. Onze bedoeling was juist om nu aan te geven hoe wij staan in het staatkundig traject en mijn bedoeling is inderdaad om nu te gaan werken aan het punt dat u ook voor ogen staat; hoe gaan we nu, vanuit wat we nu hebben in het Koninkrijk, met elkaar om? Daar zitten die twee kanten in, de autonomie en de waarborgen. Ik heb niet voor niets gezegd in weliswaar niet zo'n groot vergezicht, dat ik op het Isla-terrein een andere koers ben gaan varen dan in het verleden. Dat heeft voor een

deel te maken met hoe ik nu kijk naar de verhouding tussen de landen en tussen de eilanden. In die brede visie zullen de door u genoemde punten aan de orde worden gesteld. Het gaat wel degelijk ook om morele aspecten. Voor mij gaat het ook om waarden, die we binnen het Koninkrijk hoog willen houden. Dat heb ik ook in eerste termijn gezegd. Dan moeten we ook juist de rijkdom van die interculturele kant met elkaar durven bespreken, naast de kritische kanten die u terecht aanhaalde. Misschien bent u dan nu een beetje teleurgesteld, maar als we die notitie af hebben, hoop ik dat we met elkaar een goed debat kunnen voeren en ook kunnen zeggen hoe we de komende jaren met elkaar omgaan in het Koninkrijk. Daar hoort dan wat mij betreft die Statuutswijziging bij.

Mevrouw Linthorst (PvdA):

Om mijn dag toch nog een beetje goed te maken: komt dan in die notitie ook een beschrijving van wat nu wel en niet tot de waarborgfunctie hoort? Er zijn twee kanten aan. De ene kant betreft de vraag wat onder die waarborgfunctie valt. Dit zou wat mijn fractie betreft verder moeten gaan dan alleen het op orde hebben van de financiële huishouding en de rechtshandhaving. De andere kant betreft de vraag hoe je ervoor zorgt dat je die waarborgfunctie ook effectief kunt inzetten. Het gaat mij vooral om het eerste punt. Gaan we die discussie dan ook aan?

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Ja, wat mij betreft hoort dat erbij. Toen het aan de orde kwam in de Tweede Kamer hebben wij dat ook nadrukkelijk met elkaar besproken. Je moet dus naar het geheel kijken.

Blz. 1493

Mevrouw Lagerwerf-Vergunst (ChristenUnie):

Tijdens het interruptiedebatje met de minister gaf de staatssecretaris non-verbaal aan dat de vraag over artikel 55 van het Statuut wordt meegenomen. Ik verzoek de staatssecretaris de vraag over het zelfbeschikkingsrecht in dat kader ook mee te nemen.

Blz. 1497

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten:

Op haar vraag of ik bij de visie op het Koninkrijk ook het zelfbeschikkingsrecht zal betrekken, kan ik antwoorden dat ik dat zal doen.

Blz. 1499

Mevrouw Linthorst (PvdA):

Ik zou wel graag van de minister – het had ook van de staatssecretaris gekund – antwoord krijgen op de vraag of het, als er voorlopig niet gekozen is voor een nieuw Statuut, niet verstandig is om op dit punt voorlichting te vragen aan de Raad van State. Dat betreft met name de vraag hoe naast het heel zware middel van artikel 43, lid 2, de waarborgfunctie in de huidige en in de nieuwe situatie concreet vorm kan krijgen.

Minister Hirsch Ballin:

Het antwoord op die vraag is tweeledig: wij zullen in de notitie ingaan op die vraag en

de Raad van State heeft op dit punt reeds voorlichting gegeven. Dat was misschien niet in een van de opvallendste passages, maar bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van het Statuut heeft de Raad van State van het Koninkrijk voorlichting gegeven. Daarbij heeft de Raad van State van het Koninkrijk opgemerkt dat het goed zou zijn om bij de realisering van de Statuutsbepaling waarvan mevrouw Linthorst het belang terecht onderstreept,

niet te blijven hangen in de situatie die heel lang heeft bestaan. In die situatie werd ofwel gezegd dat dit een landsverantwoordelijkheid of autonome verantwoordelijkheid is en dat toepassing van artikel

43, tweede lid, een ultimatum remedium is – met de boodschap die in het verleden wel eens is gegeven, maar van ons hebt u daarover andere teksten gekregen, ook in de recente antwoorden op Kamervragen – ofwel er werd gezegd dat er moest worden ingegrepen. In het laatste geval is het meteen heel zwaar en is er een doorkruising van de gewone bevoegdheden. In die voorlichting is ingegaan op deze situatie en is gesteld dat daar iets tussenin moet zitten, zodat het niet gaat om een keuze tussen #8243het valt allemaal misschien niet mee, maar het is niet ernstig genoeg om in te grijpen#8243 en #8243het is zo ernstig dat de gewone bevoegdhedenverdeling moet worden doorkruist#8243. Ik denk dat mevrouw Linthorst precies vraagt naar de mogelijkheid om daartussenin iets te doen. Een van de mogelijkheden is een rijkswet ex artikel 14, juncto artikel 43, tweede lid, van het Statuut. Dat is aan de orde geweest in de voorlichting die eind 2004 is gegeven door de Raad van State van het Koninkrijk. Die zullen wij uiteraard betrekken bij de voorbereiding van de studie waarvan collega Bijleveld al melding maakte.

Historie

- **19 mei 2009**
toezegging gedaan

Toezegging overleg met gemeenten (30.879) (T01133)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mevrouw Bijleveld-Schouten, zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van de leden Van Bijsterveld en Engels, toe rechtstreeks en via de VNG in overleg te treden met gemeenten om vrijstelling van parkeerbelasting voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart te bevorderen.

Kerngegevens

Nummer	T01133
Status	openstaand
Datum toezegging	23 maart 2010
Deadline	1 juli 2010
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	mw. dr. S.C. van Bijsterveld (CDA) prof. mr. J.W.M. Engels (D66)
Commissie	commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koningin (BZK/AZ)
Soort activiteit	Plenaire vergadering
Categorie	overig
Onderwerpen	VNG overleg parkeerbelastingen
Kamerstukken	Initiatiefvoorstel-Van Dijken Vrijstelling van parkeerbelastingen voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart (30.879)

Uit de stukken

Handelingen I 2009/2010, nr. 23 – blz. 1023

Mevrouw Van Bijsterveld (CDA): De CDA-fractie wil hierbij ook aan de staatssecretaris vragen of zij bereid is om toe te zeggen rechtstreeks en via de VNG met gemeenten in overleg te treden ter bevordering van de vrijstelling van parkeerbelasting voor houders van gehandicapten-parkeerkaarten.

(...)

Dat leidt er ook toe dat wij de staatssecretaris vragen om toe te zeggen, rechtstreeks en via de VNG met gemeenten in overleg te treden ter bevordering van de vrijstelling van parkeerbelasting voor houders van gehandicaptenparkeerkaarten. Wij vernemen dan ook heel graag van de staatssecretaris of zij bereid is tot deze toezegging.

(...)

Handelingen I 2009/2010, nr. 23 – blz. 1024

De heer Engels (D66): Tot slot. Ik sluit mij aan bij de oproep van de CDA-fractie aan de staatssecretaris om met de VNG in overleg te treden om te kijken of er iets kan worden gedaan aan de hierbij aan de orde zijnde doelstelling – het verbeteren van de positie van de gehandicapten, waar ook mijn fractie geheel voor is – langs een andere weg dan centrale wetgeving, maar met respect voor de lokale autonomie. Deze oproep steun ik dus. Ik ben ook buitengewoon benieuwd hoe de staatssecretaris daarop gaat reageren.

(...)

Handelingen I 2009/2010, nr. 23 – blz. 1026

Staatssecretaris Bijleveld-Schouten: Mevrouw Van Bijsterveld heeft gevraagd naar twee punten. Het eerste punt is de verhouding tussen centrale overheid en gemeenten en het ingrijpen in de gemeentelijke autonomie door middel van wetgeving en het tweede punt is het wegnemen van obstakels. Zij vroeg of ik gemeenten rechtstreeks wil benaderen en via de gemeenten aandacht wil vragen voor de problematiek waar het hier om gaat. Ik heb gezegd dat het gaat om een beperkt aantal gemeenten, omdat 80% ervan dit al doet. Ik wil dat natuurlijk doen. Ik heb in de Tweede Kamer ook al gezegd dat ik het van belang vind dat gemeenten die afweging serieus maken en goed kijken naar deze problematiek. Ik zeg nadrukkelijk toe dat ik die twee zaken zeker op mij zal nemen, omdat ik wel hecht aan de inhoud van dit wetsvoorstel voor meer mogelijkheden voor gehandicapten als het gaat om bewegingsvrijheid.

Brondocumenten

- voortzetting behandeling
nr. 23, blz: 1020-1026

Historie

- **23 maart 2010**
toezegging gedaan

Toezegging jaarlijkse toezending door regering van informatie over staat van het onderwijs en de zorg op de BES-eilanden (31.957) (T01156)

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag/opmerking van de leden van de SP-fractie (i.c. Ten Horn), toe dat zij de staat van het onderwijs en van de zorg op de BES-eilanden, waarover jaarlijks tot aan de eerste evaluatie aan de Tweede Kamer wordt gerapporteerd, in antwoord op de motie-Leerdam c.s., ook aan de Eerste Kamer zal toezenden

Kerngegevens

Nummer	T01156
Status	openstaand
Datum toezegging	27 april 2010
Deadline	1 januari 2011
Verantwoordelijken	Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Kamerleden	mw. dr. G.H.M.M. ten Horn (SP)
Commissie	commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ)
Soort activiteit	Nota naar aanleiding van het verslag
Categorie	brief/nota
Onderwerpen	BES-eilanden onderwijs zorg
Kamerstukken	Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (31.957)

Uit de stukken

Kamerstukken I 2009/10, 31954 B, blz. 12

Leden SP-fractie (i.c. Ten Horn):

De leden van de SP-fractie verzoeken overigens de staatssecretaris de staat van het onderwijs en van de Zorg op de BES-eilanden, waarover jaarlijks tot aan de eerste evaluatie aan de Tweede Kamer wordt gerapporteerd, in antwoord op de motie-Leerdam c.s. (Kamerstukken II 2009/10, 31 954, nr. 23), eveneens aan de Eerste kamer toe te zenden.

Kamerstukken I 2009/10, 31954 C, blz. 13

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties:

De leden van de SP-fractie verzoeken de Staatssecretaris de staat van het onderwijs en van de Zorg op de BES-eilanden, waarover jaarlijks tot aan de eerste evaluatie aan de Tweede Kamer wordt gerapporteerd, in antwoord op de motie-Leerdam c.s., eveneens aan de Eerste Kamer toe te zenden. Uiteraard ben ik bereid de stukken over deze onderwerpen die naar de Tweede kamer worden gezonden eveneens naar de Eerste Kamer te zenden.

Brondocumenten

- nota naar aanleiding van het verslag
EK 31.954 / 31.956 / 31.957 / 31.958 / 31.959 / 32.047 / 32.161, C
- verslag commissie Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (NAAZ)
EK 31.954 / 31.956 / 31.957 / 31.958 / 31.959 / 32.047 / 32.161, B

Historie

- 27 april 2010
toezegging gedaan